

הצעת תקציב

לשנות הכספים 2017-2018

ודברי הסבר

מוגשים לכנסת העשרים

משק המים

והסעיפים הצמודים לו

חוברת

כ

ירושלים - תשרי התשע"ז – אוקטובר 2016

הצעת תקציב

לשנות הכספים 2018-2017

ודברי הסבר

- א. תקציב רגיל
הרשות הממשלתית למים ולביוב
- ב. תקציב פיתוח
מפעלי מים וביוב

חוברת
כ

משק המים

חוברת כ'

התוכן	העמוד
הצעת תקציב משק המים לשנים 2017-2018	2
הצעת תקציב מפעלי מים לשנים 2017-2018	6
דברי הסבר	
פרק א' - עיקרי הצעת התקציב ויעדים מרכזיים	11
פרק ב' - תיאור ההתפתחויות בענף	13
פרק ג' - תיאור הרשות הממשלתית למים וביוב	27
פרק ד' - השינויים המרכזיים בהצעת התקציב	32
פרק ה - ניתוח הצעת התקציב וביאורים לתקציב	33
פרק ו - ניתוח מגדרי של הצעת התקציב	36
פרק ז' - הסבר מפורט של התקציב	39

הצעת תקציב 2017-2018

(באלפי שקלים חדשים)

2017

משרות * עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 41 רשות ממשלתית למים וביוב
85.5 =====	116.5 =====		1,288 =====	111,449 =====	41 רשות ממשלתית למים =====
85.5	116.5		1,288	108,371	30 תקציב הרשות הממשלתית
				3,078	31 רזרבות

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2018					
הוצאה למעשה 2015	תקציב 2016	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
86,391 =====	114,594 =====	84.5 =====	115.5 =====		1,288 =====	112,371 =====	
86,391	111,475 3,119	84.5	115.5		1,288	109,406 2,965	

* משרות עבודה בלתי צמיתה

הצעת תקציב 2017-2018

(באלפי שקלים חדשים)

2017

משרות * עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 41 רשות ממשלתית למים וביוב
85.5	116.5		1,288	108,371	30 תקציב הרשות הממשלתית
85.5	116.5		1,288	108,371	30 01 הוצאות שכר
					30 02 קניות
					30 03 פעולות במשק המים
				3,078	31 זרבות
				3,078	31 01 זרבה להתייקרויות

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2018					
הוצאה למעשה 2015	תקציב 2016	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
86,391	111,475	84.5	115.5		1,288	109,406	
01	54,033	84.5	115.5		1,288	109,406	
02	17,181						
03	15,177						
	3,119					2,965	
01	3,119					2,965	

* משרות עבודה בלתי צמיתה

הצעת תקציב 2017-2018

(באלפי שקלים חדשים)

2017

משרות * עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 73 מפעלי מים
		1,106,625 =====	102,000 =====	976,682 =====	73 מפעלי מים =====
		145,000	102,000	129,100	30 פעולות במשק המים
		796,625		612,203	31 פיתוח מקורות מים
					32 פיתוח תשתיות ביוב
		165,000		210,386	33 סיוע לתאגידי מים וביוב
				24,993	34 רזרבות
					35 תמיכות במים

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2018					
הוצאה למעשה 2015	תקציב 2016	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
662,083 =====	1,275,652 =====			1,077,375 =====	102,000 =====	1,015,215 =====	
145,305	167,487			127,375	102,000	129,100	
66,684	210,276			800,000		622,932	
310,022	567,464						
118,582	263,752			150,000		237,042	
	23,865					26,141	
21,490	42,808						

* משרות עבודה בלתי צמיתה

הצעת תקציב 2017-2018

(באלפי שקלים חדשים)

2017

משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 73 מפעלי מים
		145,000	102,000	129,100	30 פעולות במשק המים
		145,000	102,000	129,100	30 01 פעולות שונות במשק המים
		796,625		612,203	31 פיתוח מקורות מים
		796,625		612,203	31 01 פיתוח מפעלי מים וביוב
					32 פיתוח תשתיות ביוב
					32 01 מענקים ואשראי לתשתיות
		165,000		210,386	33 סיוע לתאגידי מים וביוב
		165,000		210,386	33 01 מענקים לתאגידי מים
				24,993	34 זרבות
				24,993	34 01 זרבה להתייקרויות
					35 תמיכות במים
					35 01 תמיכות בספקי מים

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2018					
הוצאה למעשה 2015	תקציב 2016		משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה
145,305	167,487				127,375	102,000	129,100
-----	-----				-----	-----	-----
01 145,305	167,487				127,375	102,000	129,100
66,684	210,276				800,000		622,932
-----	-----				-----		-----
01 66,684	210,276				800,000		622,932
310,022	567,464						
-----	-----						
01 310,022	567,464						
118,582	263,752				150,000		237,042
-----	-----				-----		-----
01 118,582	263,752				150,000		237,042
	23,865						26,141
	-----						-----
01	23,865						26,141
21,490	42,808						
-----	-----						
01 21,490	42,808						

* משרות עבודה בלתי צמיתה

משק המים והביוב

פרק א' - עיקרי הצעת התקציב ויעדים מרכזיים

הצעת התקציב לשנת 2017 למשק המים (התקציב הרגיל ותקציבי הפיתוח) מסתכמת ב-1,088,131 אלפי ש"ח בהוצאה, 103,288 אלפי ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה ו-1,106,625 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב.

הצעת התקציב לשנת 2018 למשק המים (התקציב הרגיל ותקציבי הפיתוח) מסתכמת ב-1,127,586 אלפי ש"ח בהוצאה, 103,288 אלפי ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה ו-1,077,375 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב.

היעדים העיקריים העומדים בפני משק המים לשנים 2017-2018 הינם:

1. טיפול בשפכים

הסיוע להקמת תשתיות ביוב לתאגידים ולמועצות אזוריות ניתן באמצעות המנהל לפיתוח תשתיות ביוב (להלן: המילת"ב) באישור ועדת השקעות בין משרדית. המילת"ב פועל לייזום, הנחיה, ליווי וסיוע בהקמת מערכות ביוב, זאת כדי להביא את טיפול בשפכים עד לרמת התקן הנדרשת. פיתוח משק הביוב הארצי הוא חלק מתפעול כלל משק המים. תכנון והקמת התשתיות מחייבים שילוב של שיקולים הידרולוגיים, תברואיים, וסביבתיים כדי לנצל את המים להשקיה חקלאית או לגינון עירוני כתחליף לשימוש במים שפירים.

עיקר הסיוע מתקציב המדינה מועבר לתאגידי מים וביוב לצורך הקמת תשתיות ביוב המשרתות ישובים בדירוג סוציו אקונומי 4-1. נוסף על כך ניתנת תמיכה חלקית למועצות אזוריות לצורך הקמת תשתיות ביוב בתחומן. הפרויקטים ממנים תשתיות להולכה וטיפול בשפכים כגון מכוני טיהור, מערכות אזוריות ומערכות פנימיות. בשנות התקציב 2017-2018 הסיוע בתחום הביוב יופנה לצורך ייעול מערך הביוב הארצי, תוך מיקוד בקידום פרויקטים אשר מהווים חסם לשיווק יחידות דיור.

תקציב טיפול בשפכים יעמוד בשנת 2017 על כ-532,203 מיליוני ש"ח במזומן וכ-350,000 מיליוני ש"ח בהרשאה להתחייב, ובשנת 2018 על כ-521,055 מיליוני ש"ח במזומן וכ-350,000 מיליוני ש"ח בהרשאה להתחייב.

2. ייעול מבנה תאגידי המים והביוב

משק המים והביוב העירוני כולל פעילות כלכלית ואספקת שירותים בהיקף שנתי של למעלה מ-5 מיליארד ש"ח. בהתאם להוראות חוק תאגידי מים וביוב, הרשויות המקומיות מחויבות לנהל את משק המים והביוב בתחומן באמצעות תאגיד מים וביוב. חובה זו חלה החל מחודש יולי 2007. נכון להיום קיימים 56 תאגידי מים וביוב המספקים שירותים לכשבעה מיליון תושבים וקיימות עוד

26 רשויות מקומיות שלא מילאו את הוראות החוק וטרם העבירו את ניהול משק המים והביוב בתחומן לידי תאגיד מים וביוב.

עיקר הפעילות במהלך שנות התקציב 2017 ו-2018 תתמקד בהמשך תמיכה בצירוף רשויות לתאגידי מים לצורך שיפור ושדרוג התשתיות ולהעלאת רמת השירות לצרכנים. כמו כן, תינתן תמיכה בהצטרפות של תאגידי מים וספקי ביוב אחרים לחברות ביוב בהתאם להחלטת הממשלה המפורטת להלן. תקציב משק המים העירוני יעמוד בשנת 2017 על כ- 210,386 מיליוני ש"ח במזומן וכ-165,000 מיליוני ש"ח בהרשאה להתחייב, ובשנת 2018 על כ-237,042 מיליוני ש"ח במזומן וכ-150,000 מיליוני ש"ח בהרשאה להתחייב.

3. מפעלי השבת מי קולחים ומים נחותים

השקיה חקלאית במי קולחין מהווה שימוש יעיל במשאב המים וכוללת תועלות חיצוניות שונות כמו צמצום מטרדי בריאות וסביבה והוזלת עלות הטיפול בשפכים. עם זאת, עלות ההקמה של מפעל השבה לאספקת מי קולחין להשקיה חקלאית גבוהה. כחלק מהתמודדות עם המחסור במים בשנים עברו ומתוך כוונה לעודד השקית גידולים במי קולחין, משנת 2000 סייעה רשות המים ליזמים פרטיים בהקמת מפעלים להשבת קולחים באמצעות מענקי השקעות בהיקף של כ-60% מהיקף ההשקעה.

כאמור, משנת 2012 ועד לשנת 2014 פעלה ועדה בין משרדית שמונתה על ידי מנהל רשות המים לבחינת מבנה משק הקולחין. כחלק מיישום מסקנות הוועדה צפויה רשות המים להמשיך את התמיכה הממשלתית בהקמת מפעלי ההשבה במהלך 2017 ו-2018 לצורך עידוד התארגנות אזורית של מפעלי ההשבה.

4. פעולות במשק המים

רשות המים מבצעת פעולות שונות לצורך בקרה ופיקוח על משק המים הארצי. בין היתר מנטרת רשות המים את כמויות המים המופקות, עוקבת אחר איכות המים באקוויפרים השונים ומבצעת בקרה שוטפת על פרויקטים שונים במשק המים. הפעולות כוללות בין היתר ביצוע קידוחים ושאבות ניסיון, תחזוקה של מערכות קריאה מרחוק על כלי ההפקה הפרטיים, פיתוח ותחזוקה של מערכות הנתונים הממוחשבות של רשות המים, וניהול חברות בקרה הנדסיות וכלכליות המלוות את הפרויקטים במשק המים.

תקציב הפעולות במשק המים יעמוד בשנת 2017 על כ-129,100 מיליוני ש"ח במזומן, כ-145,000 מיליוני ש"ח בהרשאה להתחייב וכ-102,000 מיליוני ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. ובשנת 2018 על כ-129,100 מיליוני ש"ח במזומן, כ-127,375 מיליוני ש"ח בהרשאה להתחייב ו-102,000 מיליוני ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

פרק ב' - תיאור ההתפתחויות בענף

משק המים הארצי מורכב מחמישה מקטעים עיקריים:

1. ייצור והפקה

מקטע זה הוא השלב הראשון והבסיסי במשק המים והוא כולל את הפקת המים ממקורות המים הטבעיים באמצעות קידוחים או מכוני מים עיליים (לדוגמא שאיבה מהכנרת), והעברתם למערכת המים הארצית. הפקת המים מהמקורות הטבעיים נעשית בעיקרה על ידי חברת מקורות. בנוסף ישנם מפיקים פרטיים, בעלי רשיונות הפקה, כמו אגודות מים חקלאיות, תאגידי מים ורשויות מקומיות. בשנים האחרונות מקטע זה כולל גם "ייצור" מים, כלומר, שאיבה של מי ים והתפלתם באמצעות מתקנים תעשייתיים מיוחדים (מתקני התפלה). רוב מתקני ההתפלה הינם בבעלות חברות פרטיות שנבחרו בהליך מכרזי כחלק משיתוף פעולה בין הממשלה והמגזר העסקי.

2. הולכה ארצית

לאחר הפקת המים או יצורם הם מועברים למערכת ההולכה הארצית. זוהי מערכת ענפה של צינורות בפריסה כלל ארצית אשר משמשת להולכת המים ממוקדי ההפקה והייצור אל כל נקודות החיבור בארץ. המערכת הארצית מספקת את המים לנקודות הכניסה ליישובים השונים כמו גם לאזורים לא מיושבים ולשדות חקלאיים. רובה ככולה של פעילות זו מתבצעת על ידי חברת מקורות.

3. חלוקה ואיסוף

מהמערכת הארצית המרכזית מחולקים המים לכל צרכן באמצעות ספקי המים המקומיים האחראים על חלוקת המים מהנקודות המרכזיות לכל בית, שדה או מפעל. חלוקה זאת נעשית באמצעות מערכת צינורות הפרושה בכל יישוב. כיום ספקי המים המקומיים אחראים לרוב גם על איסוף מי הביוב מכל צרכן למכון הטיהור.

4. טיפול

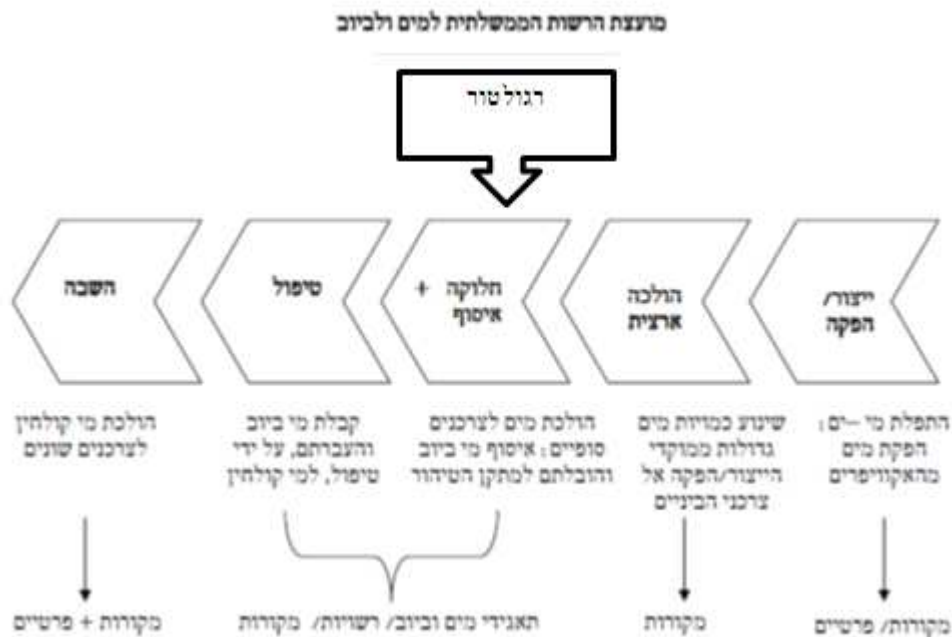
על פי החוק, לאחר שימוש ראשון במים יש לטהר אותם לרמה המאפשרת לעשות בהם שימוש נוסף. מכון הטיהור מקבל את מי הביוב ומטפל בהם על מנת להביאם לאיכות הנדרשת בהתאם לשימושים השונים אליהם מיועדים מים אלה (הזרמה לנחל, שימוש חקלאי וכדו'). לאחר הטיפול, המים מתאימים לשימוש נוסף אך הם אינם באיכות זהה למים המופקים/המותפלים ולכן אסורים לשתיה. מי הביוב לאחר הטיפול נקראים מי קולחין והם מועברים ממכון הטיהור למפעלי ההשבה.

5. השבה

לאחר הטיפול במים, מושבים רוב מי הקולחין לשימוש נוסף. מפעלי ההשבה קולטים את מי הקולחין מנקודת היציאה של מתקן הטיהור ומספקים אותם לצרכנים השונים. מפעלי ההשבה

השונים, אשר חלקם בבעלות פרטית וחלקם מופעלים על ידי חברת מקורות, מספקים את רוב המים לשימוש חקלאי. חלק קטן מהמים משמשים לגינון ציבורי, תעשייה ושיקום מקורות מים. בשנים האחרונות בין 80% ל-90% מהמים המטופלים הועברו לשימוש נוסף. במקרים מועטים, כאשר אין אפשרות להעביר את המים להשקיה, הם מוזרמים לנחל הקרוב. יש לציין כי מדינת ישראל היא המובילה בעולם בשיעור השימוש במי הקולחין.

להלן תרשים המפרט את המבנה כאמור:

סוגי המים השונים:

א. מים שפירים

מים באיכות הגבוהה ביותר המתאימים לשתייה. למגזר הביתי מסופקים אך ורק מים שפירים, והם מורכבים בחלקם כאמור ממים ממקורות טבעיים וממי ים מותפלים. במגזר החקלאי, חלק מהגידולים מושקים במים נחותים ומי קולחין וחלק במים שפירים.

ב. מים נחותים

מים אשר אינם עומדים בסטנדרטים של מי שתייה ואיכותם פחותה. מים נחותים מורכבים ממי שיטפונות, מים מליחים (שהם מים טבעיים בעלי רמת מליחות גבוהה), מי תהום מזוהמים ומי קולחין. מים נחותים משמשים בעיקר לצורכי השקיה במגזר החקלאי.

ג. מי קולחין

סוג מים זה הוא חלק מקבוצת המים הנחותים ואינו מתאים לשתייה או לשימוש ביתי. מי קולחין הם מי שופכין (ביוב) אשר לאחר שהוצאו מהם הפסולת הגולמית, הם טוהרו במתקן לטיהור שפכים. מי קולחין (אשר נקראים לעיתים גם מים מושבים) משמשים להשקיית גידולים חקלאיים. השקייה של חלק מהגידולים יכולה להעשות לאחר טיהור בסיסי יותר המביא אותם לרמת איכות שניונית. טיהור מחמיר יותר מאפשר השקייה לכלל הגידולים כאשר המים מגיעים לאיכות שלישונית.

התפתחויות במשק המים

1. מקורות המים

שנת משקעים נמשכת תשעה חודשים וזאת מאחר והיא מתייחסת לעונת הגשמים בלבד. בכל שנה כזו נמדדות כמויות המשקעים המתווספות למקורות המים הטבעיים בשלושת אגני ההיקוות המרכזיים. שנת 2015/16 (01.09.2015-31.05.2016), שנת המשקעים האחרונה שנמדדה, עמדה בסימן כמויות משקעים נמוכות ביחס למוצע הרב שנתי. בשקלול ארצי, כמויות המים הגיעו ל-81% מהממוצע הרב שנתי. בשנה זו נרשמה שונות משמעותית בין האזורים השונים בארץ, אשר חלקם סבלו מהעדר משקעים, בעוד שאזורים אחרים חצו את הכמות הממוצעת הרב שנתי. במרכז ודרום אגן החוף נמדדו כמויות גבוהות של משקעים בעוד באגנים הצפוניים (כנרת וגליל מערבי), מזה השנה השלישית, עובי המשקעים נמוך מאוד ובאזור הלכה למעשה שוררת בצורת.

באגנים השונים נמדדו הכמויות הבאות לעומת הממוצע הרב שנתי:

כ-68% באגן ההיקוות של הכנרת, 65% באגן הגליל המערבי, באגן ירקון תנינים נמדדו 89% בצפון האגן (תא 210), 92% במרכזו (תא 211) ו-97% בדרומו (תאים 212 ו-220), באגן החוף הגיעו כמויות המשקעים ל-78% בצפון האגן, 107% במרכזו וכ-115% בדרומו.

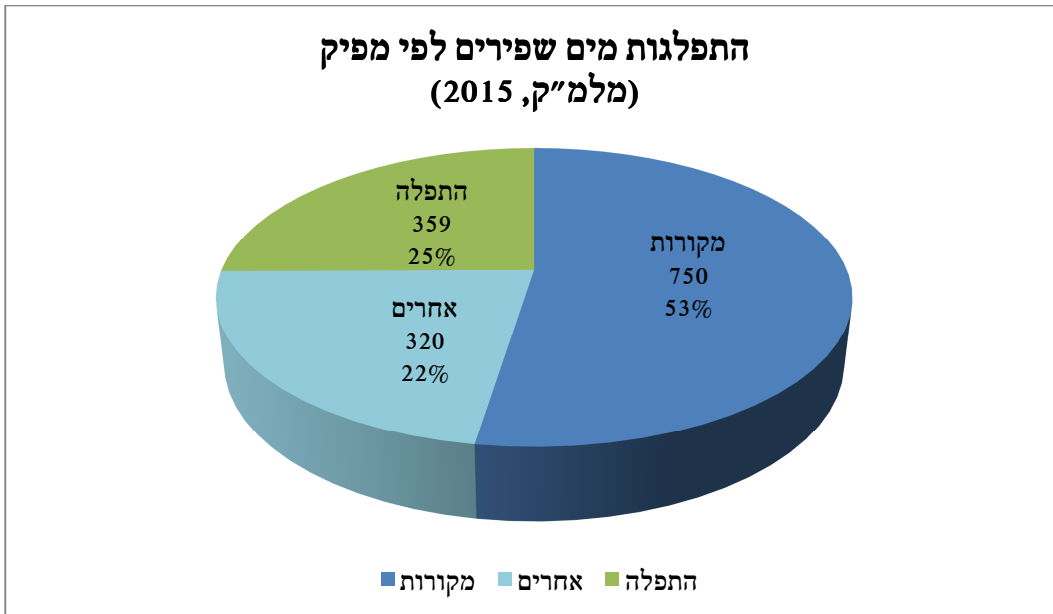
יכולת ההפקה ממאגרי המים של מדינת ישראל מוגבלת. בכדי למנוע פגיעה במאגרים, הגדיר השירות ההידרולוגי לכל אחד ממקורות המים מפלסי סף המיצגים את גבול ההפקה האפשרית. קווים אלו מכונים "הקווים האדומים". בנוסף, השירות ההידרולוגי קבע גבולות הפקה המכונים "הקווים השחורים", אשר הפקה מעבר להם עלולה להביא לפגיעה במקור המים כולו, כלומר לנזק בלתי הפיך או לאובדן כושר שאיבה. בהסתכלות כלל ארצית על כמות המשקעים הצבורה בקרקע, כלל האוגר הסתכם בשנת 2015/16 ב-861 מלמ"ק מעל לקווים האדומים. בשנת 2016/17, מתוך נפח האוגר, ניתן יהיה לספק לשימושים השונים 269 מלמ"ק.

כמות משאבי המים הטבעיים המוגבלת במדינת ישראל הביאה להקמת מתקנים להתפלת מי ים. מתקנים אלה משמשים מקור מים משלים להפקה מהאוגר הטבעי. התפלת מי ים מאפשרת זמינות קבועה של מים שפירים גם בשנות בצורת חמורות, אולם עלות המים המותפלים גבוהה משמעותית מעלות הפקתם מאגם הכינרת או מהאקוויפר. ההסכמים עם מתקני ההתפלה מאפשרים למדינה לקנות כמות פחותה של מים מהכמות המקסימאלית האפשרית לייצור (תוך שמירה על

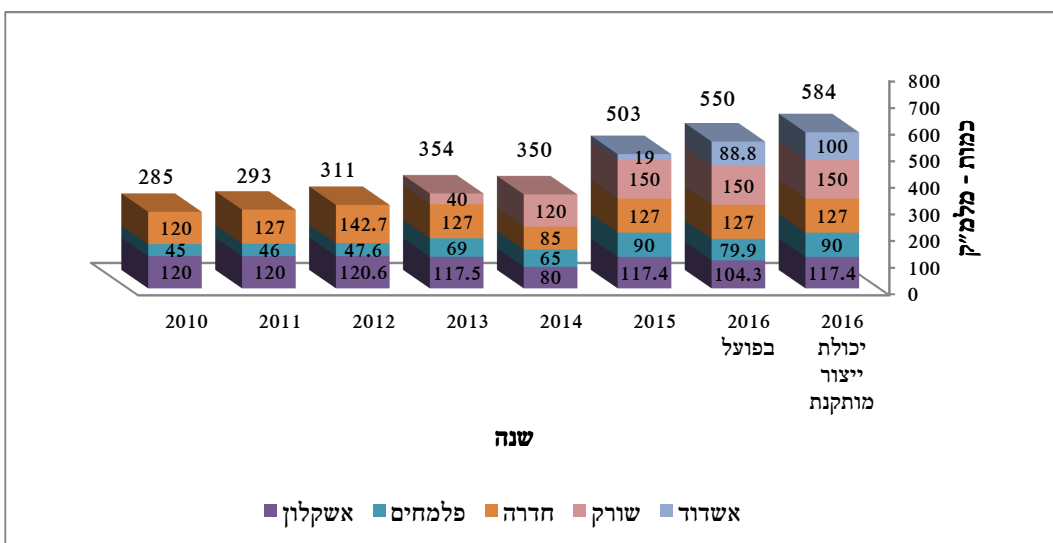
תשלום העלויות הקבועות של המתפילים). כמות המים המותפלים בפועל נקבעת, בין היתר, על בסיס שיקולי מצב משק המים, שיקולי זמינות ושיקולי מחיר.

בשנת 2015 רכשה המדינה 503 מלמ"ק מים מותפלים (אשקלון – 117 מלמ"ק, פלמחים – 90 מלמ"ק, חדרה – 127 מלמ"ק, שורק – 150 מלמ"ק ואשדוד – 19 מלמ"ק).

להלן התפלגות המים השפירים (לפי מפיק) בישראל בשנת 2015:

להלן התפתחות כמות המים המותפלים בישראל לאורך השנים:

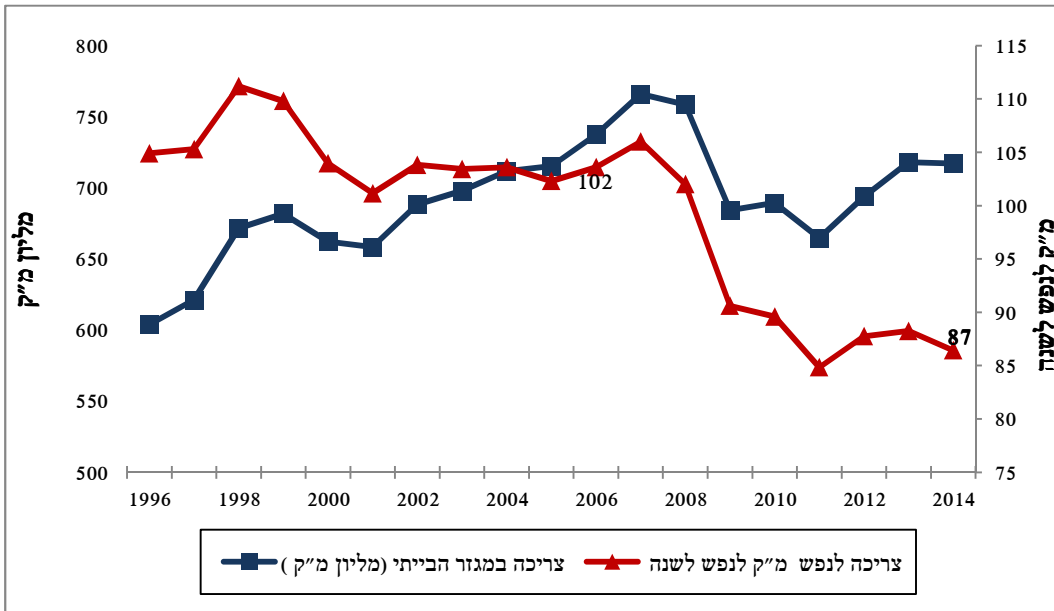

קליטת המים המותפלים מצריכה היערכות הנדסית והתאמת המערכת הארצית. חברת מקורות אשר אמונה על הובלת המים במערכת הארצית קיבלה הנחיות להתאמת המערכת הארצית, והיא נערכה לקליטת המים המותפלים והובלתם לצרכנים.

2. שימושים

הביקוש למים מורכב בעיקר משימושים במגזר הביתי ומהשקיית גידולים במגזר החקלאי. הגידול בביקוש למים במגזר הביתי מושפע מהגידול באוכלוסייה ומעלייה ברמת החיים. עם זאת, בשנים האחרונות נעצר הגידול בביקוש במגזר הביתי על אף הגידול באוכלוסייה והעלייה ברמת החיים. הסבר אפשרי לכך הוא כי הציבור הרחב צמצם את צריכת המים כתוצאה מצעדי הסברה ומדיניות שנעשו בעקבות הבצורת הקשה בשנת 2007 ביניהם החלת היטל בצורת וקמפיין נרחב לחסכון במים.

הביקוש למים במגזר הביתי (1995-2014):

במגזר החקלאי הצטמצם הביקוש למים שפירים עם העלייה בכמות מי הקולחין הזמינים להשקיה. כמו כן, העלייה במחיר המים השפירים לחקלאים צרכני מקורות הובילה גם היא לירידה בביקוש למים מסוג זה.

כמויות המים המסופקות למטרות השונות (שנת 2014):

מטרת המים	מים שפירים	מים שוליים (קולחין ואחרים)	צריכה כוללת
צריכה חקלאית	442	679	1,121
צריכה ביתית	716	38	754
צריכה תעשייתית	84	33	117
מים לטבע	26	4	30
גורמי חוץ (רשות פלשתינאית וממלכת ירדן)	121	0	121
סה"כ צריכה שנתית	1,389	754	2,143

*נתוני הרשות הממשלתית למים ולביוב 2014, חטיבת אסדרה, מיליון מ"ק

3. רגולציה

הגוף האמון על אסדרת משק המים ופיקוח על השחקנים השונים בו הוא הרשות הממשלתית למים וביוב. בתחילת שנת 2007 הוקמה הרשות הממשלתית למים ולביוב במטרה לאחד את סמכויות הניהול והפיקוח במשק המים והביוב תחת גורם מקצועי ממשלתי אחד. רשות המים אחראית על ניהולו, תפעולו ואסדרתו של משק המים והביוב. המטרה העיקרית של הרשות היא לאפשר מתן שירותי מים וביוב, תוך השמת דגש על אספקת מים בכמות, באיכות ובאמינות מרבית, תוך הקפדה על רמות שירות גבוהות לצרכנים, והכל באופן יעיל, תוך הגדלת הרווחה בת הקיימא של תושבי מדינת ישראל. עם זאת, איחוד הסמכויות והגופים השונים אשר פעלו בעבר באופן נפרד יצר מבנה אירגוני מורכב ולא יעיל, אשר על כן בכוונת רשות המים והביוב לשנותו.

הרשות הממשלתית כפופה למועצת רשות המים המורכבת מנציגי משרדי הממשלה הרלוונטיים ומנציגי ציבור על פי החלוקה הבאה: מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב (יו"ר); מנכ"ל משרד החקלאות; מנכ"ל משרד התשתיות; מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה; מנכ"ל משרד הפנים; הממונה על התקציבים במשרד האוצר; שני נציגי ציבור. מנכ"לים רשאים למנות במקומם את אחד מסמנכ"לי המשרד.

4. משק המים העירוני

המגזר העירוני הינו הצרכן הגדול ביותר של מים שפירים, הפעילות הכלכלית ואספקת השירותים בו נאמדים בהיקף שנתי של למעלה מ-5 מיליארד ש"ח. בעבר נוהל משק זה ישירות על ידי הרשויות המקומיות, אולם אלה הזניחו את ניהולו. כדי להתמודד עם הכשלים הניהוליים והמבניים נחקק ביום 17.7.2001 חוק תאגידי מים וביוב התשס"א-2001. בהתאם להוראות החוק, הרשויות המקומיות ינהלו את משק המים והביוב בתחומן באמצעות תאגיד מים וביוב. עד לשנת 2007, ניתנה בידי הרשות המקומית הבחירה אם להקים תאגיד מים וביוב או להשאיר את משק המים בניהולה, אולם בשנת 2007 שונה החוק, והקמת התאגיד הפכה לחובה.

הקמת תאגידי המים והביוב נועדה לתת מענה לכשלים המבניים במשק המים העירוני שאופיינו בגירעון השקעות חמור, בעיקר בתחום הביוב. הגירעון בהשקעות, אשר עמד על כ- 10 מיליארד ש"ח, נבע בעיקר משימוש בכספים שנגבו עבור מים לצרכי עירייה אחרים. גירעון ההשקעות גרם לפגיעה קשה במשק המים, הן בשל איבוד כמויות מים רבות כתוצאה מדליפות בתשתיות המים, והן בשל דליפה מהביוב אשר עשויה לזהם את מקורות המים הטבעיים. תאגידי המים והביוב מנהלים את משק המים והביוב העירוני כמשק כספי סגור, ומבטיחים כי כלל ההכנסות בגין צריכת המים יופנו לטובת השקעות נדרשות במשק המים והביוב. עם זאת, בכדי לעודד התייעלות נוספת, קיים מנגנון אשר מאפשר לתאגיד רווחי הממלא את חובותיו במשק המים והביוב, לחלק חלק מרווחיו לבעליו, הרשויות המקומיות, לטובת פעילות אחרת לרווחת התושבים.

המטרה המרכזית של תאגידי המים היא ניהול יעיל של משק המים והביוב בתחומם. מטרתו המוגדרת של התאגיד הנן:

- א. להבטיח רמת שירות, איכות ואמינות נאותים, במחירים סבירים ובלא הפליה, בתחום שירותי המים והביוב;
- ב. להבטיח ייעוד ההכנסות ממתן שירותי אספקת מים וביוב לצורך השקעות במערכות המים והביוב, הפעלתן ומתן השירותים;
- ג. לאפשר גיוס הון להשקעות במשק המים והביוב;
- ד. להביא לניהול עסקי, מקצועי ויעיל של מערכות המים והביוב ברשויות המקומיות;
- ה. לעודד שימוש יעיל וחסכון במים ובמשאבים אחרים, שמירה על מקורות המים, בריאות הציבור, איכות הסביבה וערכי טבע ונוף ומניעת זיהום הים והנחלים, ככל שהדברים נובעים ממשק המים והביוב;
- ו. לעודד תחרות במתן שירותים הקשורים במשק המים והביוב.

נכון להיום קיימים 56 תאגידי מים וביוב המספקים שירותים לכ-7 מיליון תושבים בכ-160 רשויות מקומיות. בשנת 2007 שהיא המועד המחייב הקבוע בחוק להעברת משק המים והביוב לידי תאגיד מים וביוב היו קיימים תשעה תאגידיים בלבד, ורק 26% מסך תושבי הרשויות המקומיות אשר היו מחויבות להעביר את משק המים והביוב לידי תאגיד מים וביוב קיבלו שירותים אלו מידי תאגיד. בשנים שלאחר מכן צבר תאוצה תהליך התיאגוד כמפורט להלן:

סה"כ תאגידיים קיימים באותה שנה	תאגידיים שקמו באותה שנה	אחוז בתאגידיים מסך האוכלוסייה המחויבת בחוק	מס' תושבים בתאגידיים	
9	9	26%	1,802,500	2007
26	17	63%	4,296,400	2008
35	9	72%	4,956,300	2009
50	15	79%	5,433,600	2010
53	3	88%	6,049,100	2011
55	2	91%	6,211,100	2012-2013
55	0	92%	6,311,904	2014-2015
56	1	94%	6,761,112	2016

בשנתיים האחרונות הצטרפו כ-10 רשויות מקומיות לתאגידיים קיימים ובכך ירדו מספר הרשויות שאינן מתואגדות ל-26 בלבד.

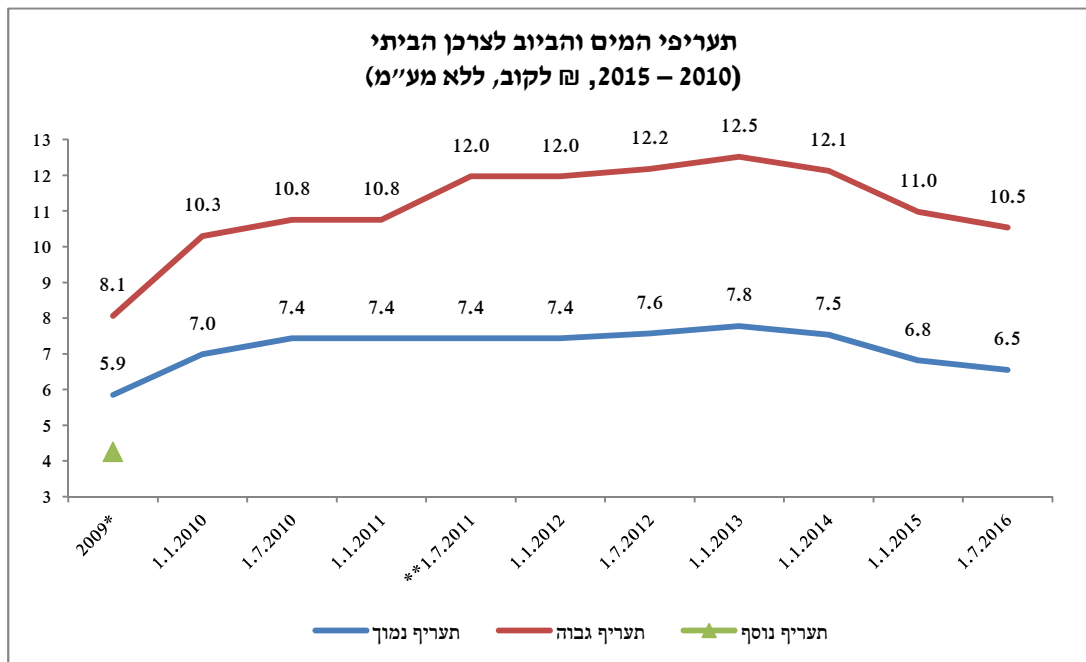
כבר היום, כשש שנים לאחר שהוקמו מרבית תאגידי המים והביוב, ניתן לראות כי רפורמת התאגידיים נשאה פירות. הקמת התאגידיים הביאה להאצת השקעות בתחום המים והביוב, לירידה דרמטית בפחת המים ובצריכת המים, לירידה בהיקף התקלות במערכות המים והביוב, ולירידה בהיקף גלישות הביוב לטבע.

בשנים האחרונות נעשה מאמץ לצמצם את מספר תאגידי המים והביוב כדי לנצל באופן מקסימאלי את היתרונות לגודל ולהקטין את עלויות הניהול. התכנית לצמצום מספר התאגידיים נתקלה בהתנגדות עזה מצד הרשויות המקומיות ועל כן הוחלט שעל אף שמספר התאגידיים לא צומצם, העלויות העודפות לא יושטו על הצרכן. בהתאם נקבעו עלויות התקורה של התאגידיים באופן נורמטיבי על בסיס 15 תאגידיים אזוריים בלבד.

5. תעריפי המים והביוב

על פי החוק, תעריפי המים נקבעים על ידי מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב בהתאם לעלות האספקה של המים. המועצה קובעת את התעריפים לצרכני הקצה בצריכה ביתית, חקלאית ותעשייה, וכן את תעריפי קניית המים של הספקים, רשויות המקומיות ותאגידי המים והביוב.

תעריפי המים לצרכני הבית כוללים תעריף שוטף המגלם את עלויות האספקה השוטפות של מים וביוב, ואת תעריף החיבור של נכס חדש למערכת אשר משקף את עלות הקמת התשתית בעבור מבנים חדשים. בשנים האחרונות נעשו מאמצי התייעלות לצמצם ולהתאים את התעריף השוטף לעלויות בפועל. תעריף המים לצרכנים הביתיים הופחת בשלוש השנים האחרונות בשיעור של כ-17% (ריאלית), זאת בין היתר, הודות לתהליכי התייעלות של משק המים העירוני (תאגידי המים). תעריף החיבור של נכס חדש עודכן בחודש מרץ 2015, אז החליטה מועצת הרשות על תעריף דמי הקמה, מנגנון עדכני לחישוב התשלומים המשולמים בעת בנייה של מבנה חדש לצורך הקמת תשתיות במשק המים העירוני. תעריפים אלו החליפו את היטלי הפיתוח אשר נגבו על ידי הרשות המקומית ואשר לא שיקפו את עלויות הקמת התשתית בפועל.

תעריפי המים השוטפים נקבעים כתעריף אחיד לכלל הצרכנים במגזר הביתי. אולם יש שונות בעלויות של ספקי המים בחלוקה באזורים שונים. כדי להביא לידי ביטוי שונות זו, נקבע על ידי מועצת הרשות לכל ספק מחיר קנייה שונה ממקורות. המרווח בין תעריף הקנייה ממקורות למחיר לצרכן הביתי משמש את ספק המים לכיסוי עלויותיו. מנתוני חברת מקורות עולה כי עלות אספקת המים הממוצעת לפתח היישוב של מים שפירים הינה כ-3.24 ש"ח למ"ק.

עלות אספקת המים על ידי חברת מקורות מוכרת לחברה בהתאם לעלויות הנורמטיביות לאספקת מים על ידה. עלות זו כוללת עלויות שוטפות, עלויות קבועות והוצאות הון, לרבות אנרגיה, שכר, אחזקה, הפלרה, השבחת מים, רכב וכד'. העלות כוללת גם את החלק היחסי של עלות רכישת מי

הים המותפלים, אשר עומדת על כ-2.6 ש"ח/מ"ק, ואשר מגולמת בתעריפי המים החל משנת 2008.

תעריפי המים במגזר החקלאי נקבעים בהתאם להסכם אשר נחתם בין מדינת ישראל ובין התאחדות חקלאי ישראל טרום הקמת רשות המים. על פי ההסכם, מעודכנים התעריפים באופן הדרגתי עד להגעה לתעריף היעד המשקף את עלות אספקת המים הריאלית לחקלאות על ידי חברת מקורות.

בנוסף לתעריפי המים המשולמים במערכת הארצית, כלומר, על אספקת מים בידי חברת מקורות, מפיקי מים פרטיים מחויבים בתשלום היטל הפקה. היטלי ההפקה המועברים לאוצר המדינה נקבעים על ידי מועצת רשות המים באישור שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת. ההיטלים הנגבים כיום על פי חוק במגזר החקלאי נמוכים משמעותית מתעריפי מקורות ויוצרים פערים בעלויות המים בין חקלאי לחקלאי רק על בסיס נגישות היסטורית להפקה פרטית. עיוות זה מוביל לכך שמיעוט מחקלאי ישראל זוכה לצרוך מים שפירים בעלויות נמוכות ביותר, בעוד שמרבית חקלאי ישראל צורכים אותו בעלות גבוהה משמעותית.

במהלך השנה החולפת הוגשה הצעה לתיקון חוק המים (להלן: **תיקון 27**) לפיו יבוטלו ההיטלים הנגבים כיום לאוצר המדינה הן ממפיקי המים לחקלאות והן ממפיקי המים למטרות ביתיות, ויקבע תעריף אספקה אחיד לכלל צרכני המים במגזר החקלאי. תעריף זה, בניקוי עלויות ההפקה יועבר לטובת משק המים הארצי. בדרך זו, כלל צרכני המים יישאו בעלויות האספקה הכלל ארציות. מטרת התיקון כפולה; הן לאפשר הוזלה בתעריף הבסיס של המים לצרכנים הביתיים, והן לאפשר את פתרון העיוות במשק המים החקלאי כפי שתואר לעיל. בימים אלו מתנהלים דיונים על תיקון 27 בוועדה המשותפת לוועדת הפנים וועדת הכלכלה של הכנסת.

6. פיתוח מפעלי מים

פיתוח משק המים בשנים 2017-2018 יוקדש ברובו לפיתוח מערכת המים הארצית על-פי סדרי עדיפויות של משק המים וכפי שקבעה אותם מועצת רשות המים. חברת מקורות נדרשת לבצע בשנים הקרובות פרויקטים אסטרטגיים מורכבים ועתירי תקציב אשר יגדילו את היצע המים, אמינות האספקה ואיכות המים המסופקים. חברת מקורות צפויה לבצע בשנים 2017-2018 עבודות פיתוח בהיקף של כ-900 מיליון ש"ח בשנה. להלן הפרויקטים העיקריים הכלולים תכנית הפיתוח של חברת מקורות:

- א. שיקום ושיפור אקוויפר החוף תוך הגברת השאיבה באזור גרנות ולהט במסגרת פרויקט "הנקז המזרחי".
- ב. ביצוע המערכת החמישית לירושלים. לו"ז סיום ביצוע משוער לקראת סוף שנת 2019.
- ג. פרויקט "גאולת הירקון".
- ד. ביצוע של פרויקטים לפיתוח מידי בערבה צפונית, תיכונה ודרומית וחיבור אזור זה למערכת הארצית.
- ה. שדרוג קו תשלובת הקישון (קליטת קולחי מתקן טיהור שפכים חיפה).

- ו. אספקת מים לאגודות דרוזיות ברמת הגולן.
- ז. שחרור "צווארי בקבוק" במערכת השפד"ן - שפכי דן, מפעל טיהור השפכים של איגוד ערים דן, (מבטחים אשכול).
- ח. תגבור אספקת מים לאזור ואדי ערה.
- ט. תגבור אספקת מים באזור יהודה ושומרון.

7. הטיפול בשפכים

כמות השפכים המיוצרת מידי שנה (תעשייתיים וביתיים) במדינת ישראל, עומדת על כ-500 מלמ"ק. מתוך כמות זו מטופלים כיום מעל 90% מהשפכים. טיהור שפכים וסילוקם מאפשר שימוש במי הקולחין המטוהרים לחקלאות חלף תוספת מים שפירים ממתקני ההתפלה. השקיה במי קולחין חוסכת למשק המים את העלויות הגבוהות של התפלת מי ים נוספים. בנוסף, לצורך סילוק מי קולחין לנחל או לים נדרש לטהרם לרמה גבוהה יותר. הסילוק באמצעות השקיה מאפשר חיסכון בעלות זו כמו גם השגת תועלות חיצוניות כמו צמצום הזרמת מים מזוהמים לנחלים וליים. על פי תקנות איכות מי הקולחין, יש לטהר את השפכים בארץ לרמת טיהור המאפשרת השקיה ללא מגבלות (רמה שלישונית). בשנים האחרונות הושלמו שידרוגים רבים של מתקני הטיהור אשר הרחיבו באופן משמעותי את כמות השפכים המטופלים העומדים בכללים. עם זאת, נדרשות עוד השקעות רבות כדי להביא את כלל המתקנים בארץ לרמת טיהור שלישונית. השקעות אלה צפויות להביא בעתיד לעליית תעריף המים.

על אף שהטיפול בביוב מכוסה בתעריף המים והביוב שנקבע על ידי רשות המים, מתקצבת המדינה תשתיות ביוב כדי לסייע לתאגידי חלשים ומועצות אזוריות המתקשים להעמיד הון לצורך השקעה עצמאית. במהלך שנת 2015 תוקצבו מתקני טיהור שפכים (להלן: מט"ש) מרכזיים ברחבי הארץ, בהם: מט"ש שוקת (הרחבה ושדרוג), מט"ש קציעות (עדכון) מט"ש שמשון, מט"ש נטופה, מט"ש מעלה עירון, ועוד עשרות פרויקטים חיוניים בהיקף כולל של כ-350 מיליון ש"ח.

משק הביוב כיום מתאפיין בחוסר יעילות בהקצאת משאבים ובתכנון פתרונות קצה ללא ראייה מתכללת. הסיבה לכך נעוצה בעובדה שהאחריות על הטיפול בביוב מוטלת באופן פרטני על כל רשות מקומית, בצורה שאינה מעודדת יתרונות לגודל וראייה תכנונית רחבה ויעילה. לצורך ייעול הטיפול בביוב, תכנון מיטבי וחסכון בהקמת תשתיות ביוב, התקבלה ביום ה-11.08.2016 החלטת ממשלה אשר מטרתה להגדיר חלוקה של שטחי המדינה לכעשרה מרחבי ביוב, אשר בכל אחד מהם תפעל חברת ביוב שתהיה אחראית על טיפול בתשתיות הביוב האזוריות. תשתיות אזוריות כוללות קווים אזוריים, קווים העוברים מחוץ לתחומי היישוב או קווים המשרתים יותר מרשות מקומית אחת, ומתקני טיהור שפכים. בכל אזור יוגדר גוף קיים (תאגיד מים וביוב או איגוד ערים) או שתוקם חברה ייעודית לכך. במסגרת חוק ההסדרים הוגש תיקון לחוק תאגידי מים וביוב התשס"א – 2001 במסגרתו הוגדרו הסמכויות של חברת הביוב, חובותיה וכפיפותה לרגולציה.

ההצטרפות של ספקי הביוב הקיימים לחברת הביוב בכל מרחב תעשה באופן וולונטרי והדרגתי ותלווה בתמריצים כלכליים.

8. ניצול קולחין

כמות מי הקולחין השנתית, עומדת על כ-470 מלמ"ק. מי הקולחין מהווים מקור מים נוסף וזאת כחלק ממקורות המים לשימוש המשק הישראלי. מעבר לתוספת בכמויות המים, לניצול הקולחים יתרון נוסף במניעת ההשלכות השליליות של הזרמתם לסביבה. השימוש הסופי של מי הקולחין המטוהרים נעשה בענפי החקלאות, התעשייה והגינות הציבורי. כיום מנוצלים כ-86% מהקולחין המטוהרים והיתר מוזרמים למקורות המים. היקף זה של שימוש במי קולחין הוא חסר תקדים בעולם, וישראל ניצבת במקום הראשון בתחום זה.

לצורך פיתוח מערכות האספקה של מי הקולחין לאחר טיהורם, העבירה המדינה החל משנת 2000 מענקים לתמיכה בהקמת מפעלי השבה. הקמת המפעלים נעשתה ברובה על ידי גורמים פרטיים אשר השכילו למנף את המימון הממשלתי שניתן. לאחר שנים בהן הוקמו תשתיות בהיקף נרחב אך ללא תכנון מרכזי, והמענקים נתנו לגופים קטנים אשר לא הבטיחו אספקת מים לכלל הצרכנים באזור, הוחלט לבחון את מבנה משק הקולחין. בשנת 2012 מונתה על ידי מנהל רשות המים ועדה בין משרדית לבחינת מבנה משק הקולחין. בשנת 2014 המליצה הועדה להתנות את הסיוע במשק הקולחין במיזוג ספקי קולחין קיימים להתארגנויות אזוריות ב-9 אזורים מוגדרים. התארגנויות אלה מחויבות לספק מים במחיר אחיד לכלל צרכני האזור. בשנים 2017 ו-2018 תקציב פיתוח הקולחין יוקדש ברובו לפיתוח 9 מערכות אספקת קולחין כאמור. בכל אזור תיקבע תכנית השקעות למימוש במהלך השנים הקרובות. הקמה של ההתארגנויות האזוריות עם התאמה של כללי הרגולציה תבטיח את יציבות מערכות האספקה ותימנע צורך בתמיכה ממשלתית נוספת בעתיד.

פרויקטים עיקריים שתוקצבו בעבר וצפויים לקום במהלך 2017:

- א. הרחבת נחלות בגולן לתוספת אספקת המים לחקלאות;
- ב. השלמת מפעל השבה מי - שוקת;
- ג. השלמת מפעל השבה עין בוקק לחקלאות;
- ד. מפעל השבה באר חייל לניצול קולחי מט"ש עיר הבה"דים;
- ה. מפעל השבה חולית;
- ו. השלמת מפעל השבה דימונה לחקלאות;
- ז. השלמת העברת קולחי הרצליה לחוף השרון;
- ח. השלמת מפעל השבה "מי תמר" לניצול קולחי מט"ש אוג.

9. חברת מקורות

מקורות חברת מים בע"מ הינה אחת מחברות התשתית הגדולות בארץ וספק המים הגדול ביותר במשק (כ-70% מכמות המים השפירים). החברה עוסקת בעיקר בעבודות לפיתוח המערכת

הארצית ומערכות אזוריות, בהפקת מים ואספקתם לצרכנים השונים. בחברה מועסקים כ-2,100 עובדים. חברת מקורות מהווה, על פי חוק המים, רשות מים ארצית ומוציאה לפועל את מרבית פעילות הפיתוח של מפעלי המים בישראל.

החל משנת 2011 פועלת חברת מקורות על פי כללים - כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), תשע"א-2011. כללים אלו אושרו על ידי מועצת רשות המים והוגדרו ככללים זמניים למספר שנים עד לקביעת כללי רגולציה ארוכת טווח. מטרת כללי הרגולציה הינה לקבוע את העלויות וההכנסות המוכרות למקורות לצורך הכרתן בתעריפים. ההוצאות המוכרות לחברת מקורות לצורך חישוב התעריף נחלקות לארבעה מרכיבים עיקריים: עלויות אנרגיה, הוצאות קבועות, עלויות קניית מים מותפלים ועלויות הון. עלויות האנרגיה וההוצאות הקבועות נקבעו בעת כתיבת הכללים והן מוצמדות למדדים הרלוונטיים ולמנגנון התייעלות שנקבע. עלויות ההון לעומת זאת נקבעות לרוב בהתאם לעלויות החברה בפועל.

באוקטובר 2012 מינה מנהל רשות המים את הועדה המייעצת להסדרת רגולציה ארוכת טווח למשק המים בראשותו של מר רם בלינקוב (להלן – ועדת בלינקוב). מטרת הועדה הייתה לבחון ולהמליץ על מודל מתאים לרגולציה ארוכת טווח על מקורות אשר יביא להתייעלות החברה מחד ויבטיח יציבות פיננסית לחברה מאידך. הועדה פרסמה את המלצותיה. עיקרי המלצות כללו התייחסות לאופן ההכרה בעלויות החברה כמו שינוי התשואה המוכרת על ההון לחברה, הפחתה בעלויות השנתיות המוכרות לה, החלת מנגנון התייעלות לחברה בהיקף של 10 מיליון ש"ח בשנה, הצמדה של היקף העלויות הקבועות המוכרות למצבת הנכסים של החברה ושינוי שיטת החישוב בהוצאות האנרגיה.

ביולי 2016 אושרו ברשות המים עיקרי הכללים הנוגעים לעלות המוכרת לחברת מקורות לאחר הליך שימוע ציבורי. הכללים מפחיתים את שיעור התשואה מ-6.5% ל-5.5% ומוסיפים רצועת ביטחון המבטיחה כי שיעור התשואה על הון ינוע בין 5% ל-7%. בנוסף הכללים קובעים הפחתה של 45 מיליון ש"ח בעלות המוכרת לחברה והתאמה של עלויות האחזקה להיקף הנכסים בפועל. הכללים החדשים צפויים להיכנס לתוקף בתחילת שנת 2017 ולהוביל להפחתה בתעריף בהיקף של צמצום העלות המוכרת לחברה.

בנוסף על אופן ההכרה בעלויות החברה, המליצה ועדת בלינקוב על מספר צעדים הנוגעים לפעילות החברה שאינם תעריפיים. הועדה המליצה להפחית את היקף העבודות המבוצעות ללא מכרז על ידי חברת הביצוע של מקורות, שחם. המלצה זו טרם יושמה.

המלצה נוספת היא לתת למקורות סמכות לגבות תשלום ממפיקי מים פרטיים לצורך מימון עלויות המערכת הארצית חלף היטלי ההפקה הנגבים כיום על ידי המדינה. המלצה זו דורשת תיקון חקיקה ויישומה צפוי לאחר אישור תיקון 27 לחוק המים בכנסת.

10 . פעולות נוספות במשק המים המוסדרות על ידי רשות המים**א. התפלת מי ים**

בהתאם להחלטת הממשלה ומועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב בנושא, להלן פריסת מתקני ההתפלה:

- (1) באתר קצא"א באשקלון הוקם מתקן להתפלת מי ים בהיקף של 117 מלמ"ק.
- (2) מתקן התפלה בהיקף של 90 מלמ"ק הוקם בפלמחים.
- (3) מתקן להתפלת מי ים באתר תחנת הכוח אורות רבין בחדרה בהיקף של 127 מלמ"ק.
- (4) מתקן התפלה שורק בהיקף של 150 מלמ"ק בשנה.
- (5) מתקן התפלה אשדוד, באזור התעשייה של אשדוד בהיקף של 100 מלמ"ק.

בהתאם להחלטת ממשלה מס' 2184 מיום 12 באוגוסט 2007, הממשלה אינה מתקצבת את רכישת המים המותפלים בתקציב המדינה, ועלות המים המותפלים היא חלק מתעריף המים.

ב. טיוב מי בארות שנפסלו מלשמש למי שתייה

התוכנית מעודדת הפקה מקידוחים בבעלות פרטית שאיכות המים המופקים מהם אינה עומדת בתקנות מי שתייה, במטרה לשמר את כושר ההפקה ממקורות המים, לצמצם את היקף הזיהום במקורות המים, ולאפשר המשך אספקת מים בעלות נמוכה. בשנים 2017 ו-2018 צפויים להיכלל בתוכנית זו כ- 160 כלי הפקה, המפיקים כ- 70 מלמ"ק בשנה.

ג. שימור מקורות המים

שימור איכות מקורות המים על ידי ניטור שוטף של הכנרת והאקוויפרים, איתור וניטור מוקדי זיהום, מניעת התפשטותם ושיקום מקורות המים שזוהמו.

פרק ג' - תיאור הרשות הממשלתית למים וביוב

מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב אחראית לניהול משק המים ולה האחריות והסמכויות בכל הקשור לביצוע מדיניות הממשלה לעניין מקורות המים וניצולם בהתאם לצרכי המשק, אספקת מים ביתית, תעשייתית וחקלאית, קביעת תעריפי המים, אסדרת משק המים, ביטחון מים, השבת מי קולחין, הקטנת זיהום מקורות מים וניצול מי גאות. הרשות הממשלתית למים ולביוב הינו הגוף הנותן את הסיוע המקצועי למועצה במילוי תפקידיה כאמור.

להלן עיקרי התפקידים של הרשות הממשלתית למים ולביוב:

1. ביצוע מדיניות הממשלה בנושאי משק המים;
2. תכנון משק המים - תכנון ארוך טווח ברמת המפעל הארצי, האזורי והמקומי, תוך הבטחת אספקת מים סדירה ואמינה לצורכי הסקטור הביתי באיכות ובכמות הנדרשים;
3. ניהול פיתוח משק המים ומקורותיו - גיבוש מדיניות וניהול תקציב הפיתוח והקצאתו;
4. רגולציה במשק המים - קביעת תעריפי מים והיטלי הפקה לכל השימושים וקביעת אמות מידה לשירות על ידי ספקי ומפיקי המים. קביעת רישיונות לקדיחה, לציוד קידוחים, להקמת מתקנים לתפיסה, להטיה או לשאיבה של מים עליים, להקמת מתקנים לטיהור שפכים ולסילוקם ולהקמת מתקנים להחדרת מים לקרקע וכן מתקני התפלה;
5. ייזום הקמת מתקני התפלת מי ים ומים מליחים ופיקוח שוטף על תפעולם - בניית המכרז ומערכות הרגולציה הנדרשות לבחירת המתפיל, תכנון והקמת המתקן וכן מעקב ובקרה אחר התחזוקה והתפעול השוטפים של המתקנים;
6. סיוע למפעלי מים ביזמות פרטית - מתן מענקי סיוע ליזמות פרטית, לפיתוח וקידום מפעלי השבת קולחין ומים נחותים לחקלאות ולשימושים אחרים. כמו כן ניתן סיוע להגדלת היצע המים הטבעיים במתן הטבות בהיטלי הפקה ותמריצים לטיוב בארות;
7. קיצוב והקצאות מים - ההקצאות למטרות הצריכה השונות, למקורות המים השונים ולאילויות המים השונות, תקבוע בהתאם להחלטות מועצת רשות המים, אפשרויות האספקה של ספקי המים השונים ואפשרויות ההפקה, ובהתאם למצב ההידרולוגי;
8. מדיניות איכות המים - גיבוש מדיניות בדבר איכות המים לסוגיהם ומניעת זיהום מקורות מים, בתיאום עם משרדי הבריאות והגנת הסביבה;
9. אישור נתוני צריכה ותחזיות צריכה - אישור צריכה קיימת וצפויה למטרות הצריכה השונות, על פי איכויות המים השונות, על פי חתכים שונים (לדוגמא, מפעלי מקורות, אזורים גיאוגרפיים וכו'), בהתאם לצורך ולאופקי זמן שונים ומעקב אחרי הנתונים לצורך תכנון משק המים;
10. שימור מקורות המים - באחריות משותפת של השרות ההידרולוגי ואגף בכיר איכות מים, ניטור מקורות מים, פיקוח ומניעת זיהום מקורות מים. שיקום מקורות מים, וניהול אינטגרטיבי של הניטור בכנרת ובאגן ההיקוות שלה.
11. מטלות נוספות - קידום החיסכון במים במגזרים השונים וניהול פרסומים בנושאי מים.

מבנה הרשות

להלן יוצגו האגפים המרכזיים במבנה הרשות הנוכחי:

1. חטיבת כלכלה

חטיבת הכלכלה אחראית על ייצוג הפן הכלכלי בכל הקשור לעבודת רשות המים. עבודת החטיבה כוללת בין היתר: עבודת המטה הנדרשת לקביעת תעריפי מים והיטלי הפקה לכל השימושים; התוויית הרגולציה במשק המים; מתן חו"ד כלכלית לוועדות הפיתוח השונות לאישור תוכניות; ביצוע ניתוחים כלכליים לרבות בחינה של ההיבטים הכלכליים של פרויקטים הנדסיים הקשורים למשק המים ועוד.

2. השירות ההידרולוגי

השירות ההידרולוגי עוסק בקביעת נתוני רקע הידרולוגיים לתכנון משק המים ולתכנון ניצול מקורות המים. נתונים אלה משמשים בסיס לקבלת החלטות בנוגע להיקף ההפקה בכל מקור. בנוסף השירות ההידרולוגי אחראי על ייזום מחקרים בתחום, מדידות מפלס מי תהום ומים עיליים, קביעת פוטנציאל המים, מעקב הידרולוגי אחר ניצול מקורות המים ושפעת ניצול זה על המקור ומעקב אחרי מניעת זיהום מקורות המים. השירות ההידרולוגי מנהל מעקב אחר תמורות אקלימיות והיערכות רשות המים למצבי קיצון הידרולוגיים (בצורות, שיטפונות). בנוסף, על השירות מוטלות פעולות שוטפות בהן ניהול ועדות קידוחים, מים עיליים, החדרה, שיפוט תכניות, ועדות רישוי, עיבוד נתונים ופיתוח מערכות מחשוב ומודלים.

3. חטיבת האסדרה

החטיבה מופקדת על הנפקת רישיונות למתקני הפקת מים וכמו כן על רישוי לספקי מים ולמפיקי מים. נוסף על הרישוי מבצעת חטיבת האסדרה בקרה על פעילות ספקי ומפיקי המים. כמו כן, מרכזת החטיבה את עבודת המטה לקביעת כללי הרגולציה ובכלל זה אמות מידה לשירות, כללי מדידת מים ותנאים למתן רישיון למפיקים ולספקים. החטיבה מכינה תחזיות צריכה לטווח ארוך לצרכי תכנון ולטווח הקצר לצרכי תפעול משק המים. בחטיבה מנוהלות הקצאות המים לחקלאות ולטבע, ובה מרוכזת פעילות ייעול השימוש במים.

4. המנהל לפיתוח תשתיות ביוב (מילת"ב)

המילת"ב משמש כזרוע הממשלתית ברשות המים לקידום פרויקטים לאומיים להסדרת מערך השפכים ברחבי המדינה. במילת"ב קיים מנגנון סיוע לפיתוח והקמת תשתיות ביוב, המותאם למגזרים השונים, באמצעות הלוואות ומענקי מדינה. במסגרת זו נשפוטות במילת"ב תכניות לסילוק שפכים מתחומי הרשויות המקומיות, תוך הכוונה מקצועית וסיוע תקציבי בהתאם לנהלים.

5 . הממונה על התאגידים

יחידת הממונה על התאגידים אחראית על מתן הנחיות מקצועיות בנושא ניהול משק המים, שיקום ופיתוח מערכות מים בתאגידי המים והביוב ובמועצות האזוריות, ואחראית להקמת תאגידי מים וביוב עירוניים בהתאם לחוק תאגידי מים וביוב התשס"א - 2001 (ראה פרק א'). כמו כן, היחידה אחראית על בקרת עלויות התאגידים ופיקוח על פעילותם בתחומי ההנדסה, התפעול והתחזוקה.

6 . אגף התכנון

אגף התכנון מוביל את תכנון משק המים. האגף אחראי על התכנון האסטרטגי ארוך הטווח של משק המים. במסגרת זו אחראי האגף על תכנון תכנית אב ארצית למשק המים, תכנון ארצי ואזורי של מפעלי מים והשבה ברמת תכניות אב, תכניות לניצול ופיתוח מקורות מים. כמו כן, מרכז האגף את הטיפול בתוכניות מיוחדות של משק המים בשיתוף עם אגפים וגופים אחרים, כגון תכנית מתאר ארצית למים, תכניות לשיקום נחלים ועוד.

7 . אגף סיוע קולחין וטיוב בארות

האגף מרכז ומפעיל את מנגנון הסיוע לעידוד יזמים מהשוק הפרטי להקמת תשתיות לניצול מקורות מים שוליים. האגף מקדם הקמת תשתיות להשבה של מי קולחין, הקמת תשתיות לאיגום ושימוש במי שיטפונות וקידום שאיבת מי תהום שאינם באיכות מי שתיה. לצורך כך עומדים לרשות האגף שני מנגנונים:

א. סיוע להקמת תשתיות לניצול קולחים ומי שיטפונות באמצעות מתן מענקים להקמת התשתית;

ב. עידוד המשך ניצול מי תהום בקידוחים שאיכות המים המופקים בהם אינה מתאימה לאספקה כמי שתיה באמצעות הכרה כהפקת טיוב המאפשרת הפחתה בהיטלי הפקה. האגף מלווה את הפרויקטים השונים משלב היזמות, בחינת התוכנית ההנדסית והכלכלית להקמתן ועד לסיום הביצוע.

8 . אגף איכות מים

האגף אחראי על שמירת איכות מקורות המים. פעולותיו העיקריות הן ניטור ואיתור מוקדי זיהום במקורות המים, קיום מערך בקרה והתראה לגילוי מוקדם של הידרדרות באיכות המים, תכנון פעולות מתקנות לצמצום הזיהום של מקורות מים שזוהמו ושיקומם. בנוסף, האגף מפקד על המערך האנליטי של בדיקת איכות מים לצרכי הניטור של משק המים.

9 . אגף פיתוח

אגף פיתוח עוסק בניהול תהליכי אישור הפרויקטים לחברת מקורות וכן בבקרה על יישומם. האגף מפקח ומבקר את פיתוח מפעלי המים על ידי חברת מקורות משלב התכנון ועד לסיום ההקמה. האגף אחראי על מתן הנחיות למקורות להכנת תכנית הפיתוח והגשת תכנית הפיתוח השנתית והרב שנתית של חברת מקורות לאישור מועצת רשות המים. ההמלצה לאשר תכניות מובאת לאחר הליך

בחינה ואישור של ועדת שיפוט לרבות בחינת ההיבטים התכנוניים, ההנדסיים והכלכליים של כל פרויקט.

10. אגף התפלה

תפקידו המרכזי של האגף הוא פיקוח ובקרה על הקמת מתקני התפלת מי הים. בנוסף, האגף מקדם ההקמה של מתקנים חדשים, במידת הצורך, משלב הכנת המידע לקראת החלטת הממשלה בנושא, שריון שטחים למתקני התפלה בתוכניות מתאר ארציות, השתתפות בהליכי המכרז לבחירת המתפיל, לווי התכנון, ההקמה ההרצה והתפעול של מתקני ההתפלה למשך כל שנות הסכמי הזיכיון. האגף מסייע בקביעת מדיניות בתחום פיתוח מקורות מים ובהכנת תכניות לשילוב מתקני ההתפלה במערכות אספקת המים הארצית.

11. אגף התפעול

אגף התפעול אחראי על ניהול מערכות משאבי המים המשלבות מקורות טבעיים ומלאכותיים שונים בראיה הנדסית וכלכלית. בשנים האחרונות הפכה אספקת מים באמינות גבוהה לכלל המשתתפים מורכבת יותר בשל הקמתן של מערכות נפרדות לאספקת מים שפירים ושוליים. שינוי זה מחייב תפעול של מערכות המים ברמה הארצית, האזורית והמקומית.

12. היחידה לביטחון מים

יחידת ביטחון המים מרכזת את כל הפעילויות במשק המים להתמודדות עם מצבי חירום. היערכות זו כוללת גיבוש תורה ונהלים וכן תירגול והטמעה שלהם במצבי חירום שונים. הנהלים והתירגול מתייחסים לכלל הגורמים במשק המים כגון: חברת מקורות, תאגידי מים, רשויות מקומיות, אגודות מים ומפעלי מים אחרים. בנוסף לכך נערכת רשות המים לסיוע מעשי ומבצעי לספקי מים בעת משבר ושע"ח בין היתר באמצעות הפעלת עתודות חירום.

13. מנהלת המים והביוב ליש"ע

מנהלת המים והביוב ליש"ע אחראית ליישום הסכם המים עם הרשות הפלסטינית תוך שמירה על האינטרסים הישראליים. המנהלת אחראית על הקשר עם כל הגורמים הרלוונטיים לנושא המים והביוב ביהודה ושומרון וברצועת עזה ובהם נציגי המדינות התורמות, גורמי הצבא ורשות המים הפלסטינית. המנהלת מרכזת את מערך הוועדות המשותפות עם רשות המים הפלסטינית (בנושאי מים, ביוב, הידרולוגיה ומחירים). בנוסף, מפעילה המנהלת צוותי פיקוח ואכיפה הפועלים בכל שטחי יהודה ושומרון (כולל שטחי A, B, C) לניטור בארות ומניעת קדיחת בארות לא מאושרות.

14. יחידת כנרת

יחידת כנרת אחראית על ניטור הכנרת ואגן ההיקוות שלה, הפיקוח למניעת זיהום והממשק התפעולי האופטימלי של האגם. יחידת כנרת אחראית להפעלת הניטור הפיסיקלי-כימי-ביולוגי

בכנרת המתבצע על ידי המעבדה לחקר הכנרת של חקר ימים ואגמים לישראל, כמו גם הניטור הכימי באגן ההיקוות המתבצע על ידי יחידת אגן ההיקוות של חברת מקורות. בנוסף אחראית היחידה על ניטור ותפעול פרויקט החולה שנועד למנוע את זיהום הכנרת מקרקעות הכבול.

פרק ד' - השינויים המרכזיים בהצעת התקציב

סעיף 41

הוצאות נטו	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	
113,306	1,288	3,500	תקציב מקורי לשנת 2016 (באלפי ש"ח)
			שינויים במעבר לתקציב 2017
-3,471			הפחתות רוחביות
1,614			קידום במחירים (1)
		-3,500	שינוי במבנה הסעיף (2)
111,449	1,288	-	סה"כ תקציב לשנת 2017 במחירי 2017
			שינויים במעבר לשנת 2018
-593			הפחתות רוחביות
1,515			קידום במחירים (1)
112,371	1,288	-	סה"כ תקציב לשנת 2018 במחירי 2018

כפי שעולה מהטבלה שלעיל, עיקר השינויים בתקציב במעבר משנת 2016 לשנת 2017 ושנת 2018 הם:

1. קידום במחירים- שכר ממשלתי קודם לפי מדד השכר הממשלתי (2.7% בשנת 2017, 1.7% בשנת 2018).

2. שינוי במבנה תקציב – תקצוב הייעוץ ועלויות הבקרה על מתקני ההתפלה עבר לסעיף 73 – משק המים ובגין כך, הופחתו ההרשאות המועברות בגינו.

סעיף 73

הוצאות נטו	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	
1,173,652	102,000	1,308,424	תקציב מקורי לשנת 2016 (באלפי ש"ח)
			שינויים במעבר לתקציב 2017
-144,156		-173,424	עדכון לפי צפי ביצוע (1)
-52,814		-28,375	הפחתה בהתאם להחלטת ממשלה (2)
976,682	102,000	1,106,625	סה"כ תקציב לשנת 2017 במחירי 2017
			שינויים במעבר לתקציב 2018
38,533		-30,000	עדכון לפי צפי ביצוע (1)
		-27,625	הפחתה בהתאם להחלטת ממשלה (2)
1,015,215	102,000	1,077,375	סה"כ תקציב לשנת 2018 במחירי 2018

כפי שעולה מהטבלה שלעיל, עיקר השינויים בתקציב במעבר משנת 2016 לשנת 2017 ו-2018 הם:

1. עדכונים לפי צפי ביצוע- עדכון תחזיות ביצוע מזומנים של פרויקטים שאושרו בעבר.

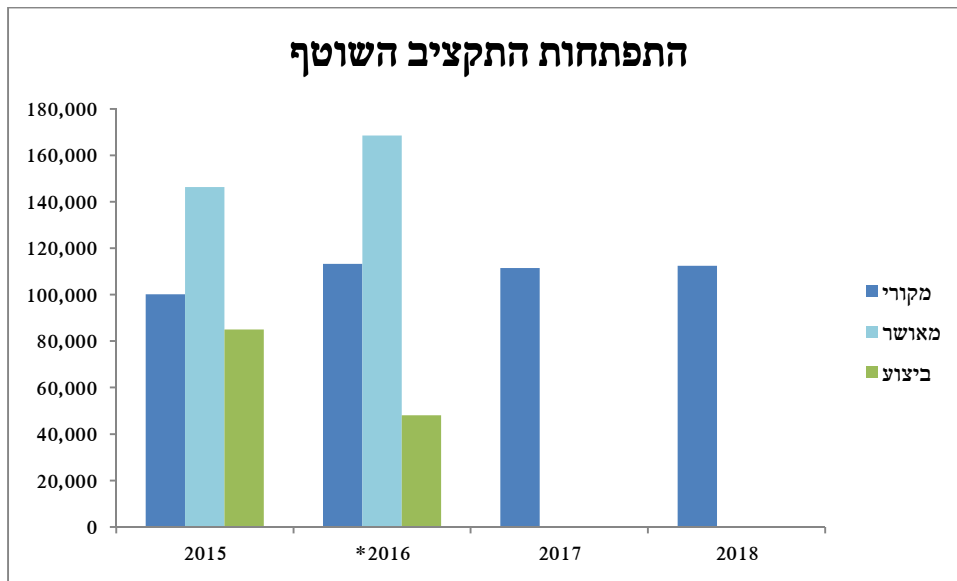
2. החלטת ממשלה 1874 מיום 11.08.16.

פרק ה' - ניתוח הצעת התקציב וביאורים לתקציב

תקציב משק המים מורכב מתקציב רגיל (סעיף 41) ותקציב פיתוח (סעיף 73).

1. סעיף 41- הרשות הממשלתית למים ולביוב

סעיף תקציבי זה כולל בתוכו את תקציבה השוטף של הרשות הממשלתית למים ולביוב. תקציב זה כולל תקציבי שכר ותקציבי הוצאות הנדרשות לשם תפעולה השוטף של הרשות וכן תקציבים לפעולות ההסברה השונות אותן מבצעת הרשות. להלן תרשים המפרט את התפתחות התקציב הרגיל במשק המים בשנים 2015-2018:

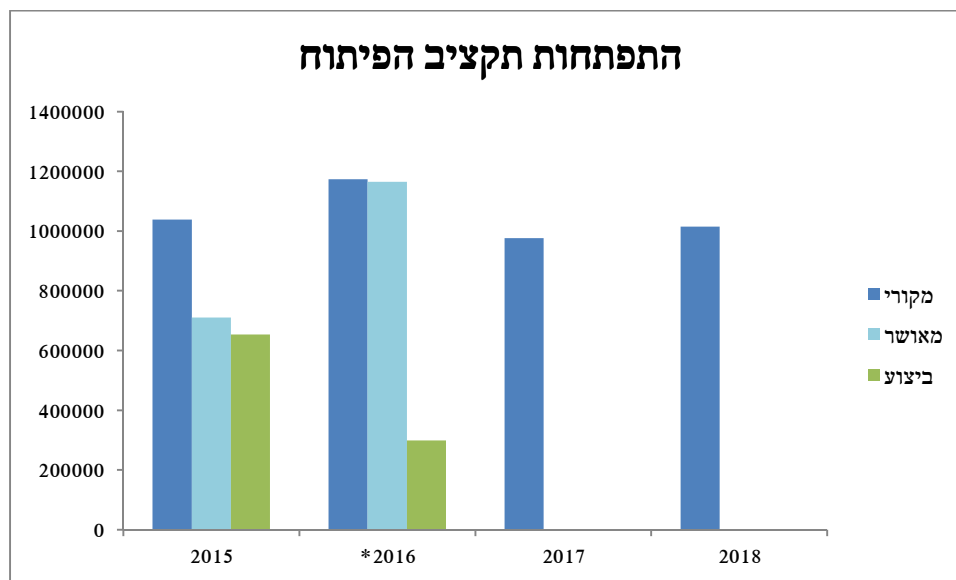

*ביצוע עד 08/2016

הפער בין התקציב מקורי לתקציב המאושר נובע בעיקרו מעודפים מחויבים העוברים משנה לשנה בהתאם להיקף ההתחייבויות הנותרות מהשנה הקודמת. עודפים מחויבים הינם תקציבים אשר הרשות התחייבה עליהם וטרם הספיקה לבצעם באותה שנת תקציב. תקציב הביצוע מתאים להיקף ההתחייבויות המאושרות באותה שנה. בהתאם, תקציב הביצוע דומה להיקף התקציב המקורי.

2. סעיף 73- מפעלי מים

תקציב הפיתוח כולל בתוכו פעולות שונות במשק המים בהן: סיוע בהקמת מפעלי השבת קולחין, סיוע לתאגידי מים וביוב וסיוע בהקמת תשתיות ביוב. להלן תרשים המפרט את התפתחות תקציב הפיתוח של משק המים בשנים 2013-2016:

*ביצוע עד 08/2016

3. ניתוח הצעת תקציב לשנת 2017 ושנת 2018:

נושא	תקציב 2016	הצעת תקציב 2017	% שינוי	הצעת תקציב 2018	% שינוי
תקציב רגיל משק המים (41)	110,187	108,371	-2%	109,406	1%
	3,119	3,078	-1%	2,965	-4%
תקציב הפיתוח (73)	777,740	612,203	-21%	622,932	2%
	263,752	210,386	-20%	237,042	13%
	108,295	129,100	19%	129,100	-
	23,865	24,993	5%	26,141	5%
סה"כ תקציב משק המים	1,286,958	1,088,131	-15%	1,127,586	3.6%

4. גורמים אשר עשויים להשפיע על התפתחות התקציב:

נושא	הסבר כללי על אופן התקצוב	משתנים עיקריים והנחות	רגישות לשינויים בהנחות
תמיכה בתעריפי המים לאוכלוסיות מיוחדות	מתן הטבה במחיר המים לאוכלוסיות מיוחדות (נכים, ניצולי שואה וכו').	הרחבת אוכלוסיית מקבלי ההטבה.	שינויים בצריכת המים בפועל לנפש ישפיעו על היקף ניצול ההטבה. כמו כן, ייתכן ורשימת הזכאים להטבה תשתנה בהתאם לנתוני הזכאות מהביטוח הלאומי.
פיתוח תשתיות	מתן מענקים והלוואות לרשויות מקומיות לצורך פיתוח תשתיות ביוב.	ייתכנו פרויקטים בהשתתפות עם משרדי ממשלה נוספים (כגון: שיכון, רמ"י, כלכלה ובטחון) שיחייבו התאמות בתקציב.	עלולים להיגרם עיכובים בביצוע הפרויקטים בשל בעיות סטטוטוריות. התקציב תלוי גם בהצעות שיתקבלו מהקבלנים בשטח.
קדיחת קידוחי ניטור	קדיחת קידוח ניטור לצורך טיפול בבעיית ההמלחה הנובעת משאיבת יתר ו/או גניבות מים בלתי חוקיות.	1. מספר מצומצם ביותר של מציעים בשוק לשירותי קדיחה עלול ליקר את עלות המכרז. 2. שינויים בעומק קדיחה מאחר והעלות היה לפי מטר קידוח.	התקצוב בפועל תלוי בקבלת אישורים סטטוטוריים נדרשים ובהצעות המחיר שיתקבלו במכרז ובהתאם לקצב התקדמות העבודות. העמקת עומק הקידוחים בהתאם לממצאים בשטח עלולה לייקר את הפרויקט.
ביטחון מים	שינוי משמעותי בתרחיש הייחוס הלאומי לשעת חרום בתחומי התשתיות כולל מים וביוב.	צורך בהרחבת הערכות למצבי חרום בתחומי המענה לאספקת מים, סילוק הביוב והתמודדות עם איום הסייבר למשק המים.	יש צורך בהתארגנות למניעה וטיפול במשברי מים בהיקפים נרחבים משמעותית ממה שתוכנן בעבר.

פרק ו' - ניתוח מגדרי של הצעת התקציב

בפרק זה יוצג ניתוח מגדרי של תקציב השכר ברשות הממשלתית למים וביוב ותקציב התמיכות לזכאים במשק המים. רוב תקציבי הרשות מיועדים לתמיכה בהקמת תשתיות, גבר המקשה על ניתוח מגדרי של תקציבים אלו.

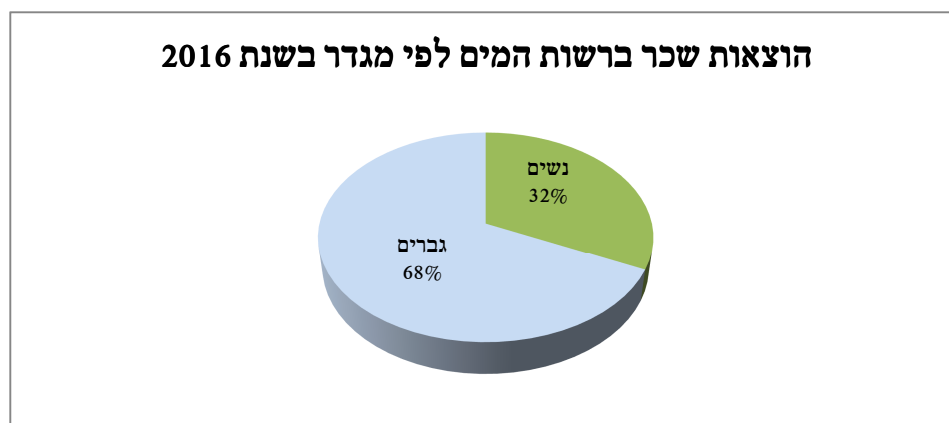
תקציב השכר ברשות:

סך התקציב השנתי לצורך תשלומי שכר של הרשות הממשלתית למים וביוב עמד בשנת 2016 על כ- 53.5 מיליון ש"ח.

תקציב השכר מתפלג באופן הבא:

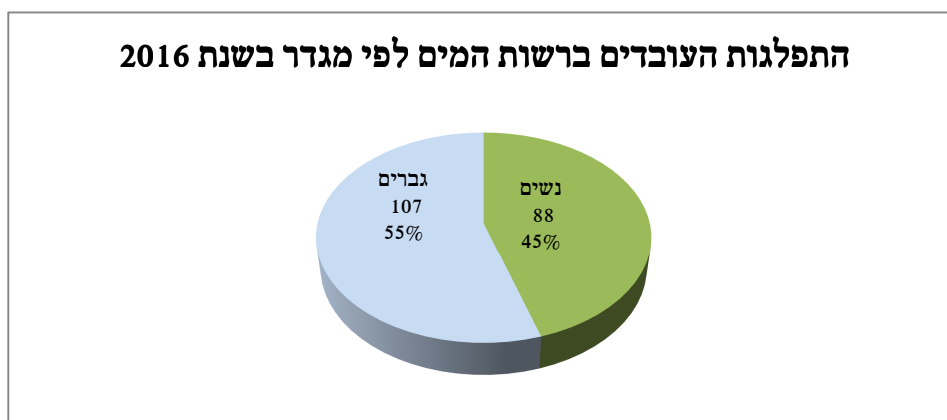
גברים - 36.4 מיליון ש"ח - 68% ;

נשים - 17.1 מיליון ש"ח - 32%.

מקור: רשות המים

ברשות הממשלתית למים וביוב הועסקו בשנת 2016 195 עובדים, מהם 45% נשים ו-55% גברים.

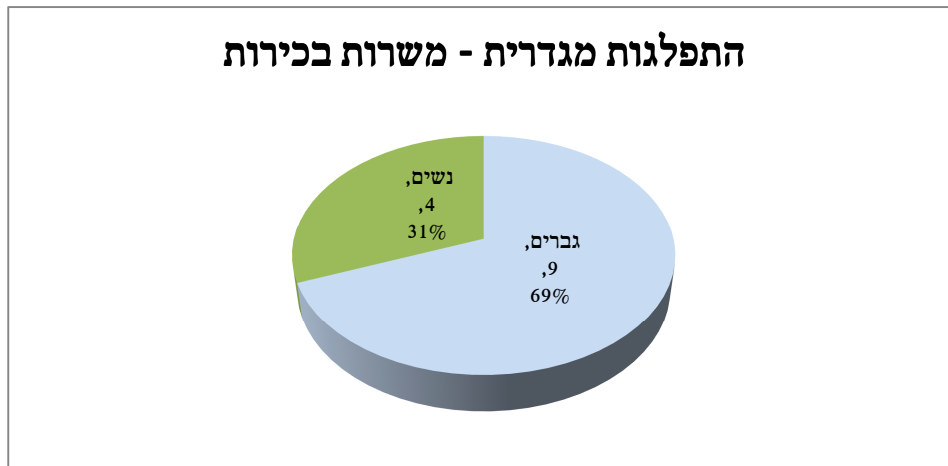
מקור: רשות המים

תקציבי השכר ברשות המים מופנים בשיעור גבוה לצורך העסקת גברים, זאת בהיקף גבוה משמעותית משיעור העסקה של גברים ברשות המים. פער זה משקף עלות ההעסקה ממוצעת גבוהה יותר לגבר ב-

61% מעלות ההעסקה של אישה. עלות העסקה ממוצעת לגבר ברשות המים עומדת על כ-26 אלפי ש"ח לחודש, בעוד עלות העסקה הממוצעת לאישה היא כ-16 אלפי ש"ח לחודש. הבדל זה נובע בין השאר מהשוני בתפקידים אותם מאיישות נשים אל מול תפקידי הגברים ברשות. שוני זה בא לידי ביטוי בהתפלגות של גברים ונשים בדירוגי השכר השונים. גברים מהווים רוב משמעותי בדירוגי השכר של המהנדסים ואילו נשים מהוות רוב בדירוגי השכר המנהלי. להלן התפלגות דירוגי השכר ברשות הממשלתית למים וביוב:

סה"כ	מינהלי	מח"ר	מהנדסים	הנדסאים-טכנאים	משפטנים	עתונאים	עובדי מחקר	סה"כ
גברים	21	27	62	3	3	1	1	107
נשים	38	30	19	-	5	-	-	88
סה"כ	59	57	81	3	8	1	1	195

מקור: רשות המים

מקור: רשות המים

לצורך צמצום הפער בין גברים לנשים ברשות המים מתבצעות מספר פעולות -

1. הקצאה שוויונית של רכיבי השכר -

במהלך שנת 2014 מונתה ועדה פנימית ברשות המים אשר בחנה את אופן הקצאת רכיבי שכר שאינם פנסיוניים (שעות נוספות, תקני רכב שירות וכוננויות) ככלי לקידום שוויון מגדרי. בשנת 2015 קבעה הוועדה קריטריונים לחלוקת כוננויות ובתחילת שנת 2016 קריטריונים לחלוקת השעות הנוספות. הקריטריונים נקבעו בהתבסס על שיקולים שוויוניים ע"פ צורכי המשרה תוך יישום הוראות העדפה מתקנת לנשים.

2. פעילויות הדרכה להעלאת המודעות לנושא השוויון המגדרי -

במהלך שנת 2015 תוכננו מספר פעילויות הדרכה לקידום השוויון המגדרי. פעולות אלה כללו על פי התכנון, פעילות הסברה למניעת אלימות כלפי נשים והעלאת המודעות לשוויון זכויות והזדמנויות. הפעילויות טרם בוצעו וישומן נדחה לשנים 2016 - 2017.

3. קידום והעצמת הסגל המנהלי ברשות -

בתחילת שנת 2016 התקיים קורס "סגל מנהלי מוביל" שכלל 20 משתתפות מהסגל המנהלי. במסגרת הקורס קיבלו המשתתפות, בין היתר, "ארגז כלים" להעצמה אישית כדרך לתרום לארגון. המשתתפות הכינו פרויקט גמר אשר הוצג בפני הנהלת הרשות. הצגה זאת שיקפה למנהלים את יכולות הסגל המנהלי בתרומה לארגון ואפשר בחינה של פוטנציאל הקידום של המשתתפות, בהווה ובעתיד.

תקציב תמיכות לזכאים וזכאיות:

כ-70 מיליון ש"ח מוקצים מדי שנה בתקציב המדינה לצורך תמיכה במחיר המים לאוכלוסיות הצורכות כמויות מים גדולות מטעמים רפואיים וסוציאליים. אופן החלוקה והאוכלוסיות הזכאיות להנחה נקבע בתקנות שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת. על פי התקנות הזכאות כוללת כמות כפולה של מים בתעריף הנמוך. כל נפש זכאית ל-3.5 קוב בחודש בתעריף נמוך, כאשר אוכלוסיות המקבלות תמיכה על פי התקנות זכאיות ל-7 קוב לנפש. הפער בין התעריף הגבוה לנמוך ב-3.5 קוב הנוספים להן זכאי המוטב משולם מתקציב המדינה. האוכלוסיות המיועדות לקבל את ההנחה כוללות קשישים מקבלי הבטחת הכנסה, נכים המוכר להם מעל ל-70% נכות, נכי משרד הביטחון וניצולי שואה.

כ-500,000 איש היו זכאים להנחה על הכמות הכפולה בחודש יולי 2016 בהתפלגות מגדרית להלן:

מקור: רשות המים

פער זה נובע מכך שאחוז הנשים בקרב האוכלוסיות הנתמכות על ידי הביטוח הלאומי גבוה יותר מאחוז הגברים. ההטבה היא תוצאה ישירה של הגדרת זכאותם לקצבה לפי תקנות הביטוח הלאומי.

פרק ז': הסבר מפורט של התקציב**סעיף 41 - משק המים והביוב - תקציב שוטף****4130 הרשות הממשלתית למים ולביוב**

הוצאות הנובעות ממטלות שוטפות של המשרד: שכר ונלווים, מנהלות (שכ"ד, אחזקה ואבטחת מבנה, אחזקת רכב ממשלתי, הדרכה, נסיעות לחו"ל וכו'), ופעולות מקצועיות (הסברה וחסכון במים, ייעוץ, פיתוח ותחזוקת מערכות מידע, תכנון, איכות מים ניטור ומדידות, מחקרים וסקרים ועוד). הוצאות המנהל והארגון כוללות בין היתר: רכישת ציוד משרדי, עבודות דפוס, תקשורת (בזק וסלולר), אחזקת ואבטחת הבניין, אחזקת רכב ממשלתי, הדרכה, נסיעות לחו"ל, שכר דירה והשתתפויות במשרד האוצר (מינהל הדיור הממשלתי, מינהל הרכב הממשלתי ועוד). תקציב לפעולות מקצועיות כולל ייעוץ לרשות המים בתחומים שונים, פעולות להסברה וקידום החיסכון במים, יעוץ ליישום הסכמי השלום ועוד.

בשנת 2015 - יעמוד מס' משרות שיא כח אדם ברשות על 116.5 תקנים; מס' השעות נוספות יעמוד על 25,521 שעות; מס' חודשי העבודה הבלתי צמיתה – 1,024; ו-149 תקני רכב.

מתכנית זו ממונות תקציב תפעול הרשות אשר יעמוד בשנת 2017 על 108,371 אלפי ש"ח במזומן ו-1,288 אלפי ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה ובשנת 2018 על 109,406 אלפי ש"ח במזומן ו-1,288 אלפי ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

4131 רזרבה להתייקרויות

מתכנית זו ממומן תקציב הרזרבות לעמידה במגבלה הפיסקלית והתייקרויות שכר אשר יעמוד בשנת 2017 על 3,078 אלפי ש"ח ובשנת 2018 על 2,965 אלפי ש"ח.

סעיף 73 - משק המים והביוב - תקציבי פיתוח

7330 פעולות משק המים

ביצוע פעולות שונות במשק המים בן היתר: פעולות לניטור כמות ואיכות מים, פרויקט טלמטריה, מניעת זיהום מקורות מים טבעיים, תקצוב צווים לתיקון מעוות, תכנון משק המים והביוב, מחקרים וסקרים ועוד. כמו כן, תכנית זו כוללת גם תמיכה בתשלומי המים של אוכלוסיות זכאיות. בהתאם לחוק תאגידי מים וביוב, ניתנת תמיכה לאוכלוסיות הצורכות כמויות מים גדולות מטעמים רפואיים ומטעמים סוציאליים. על פי חוק, לא יעלו כלל התמיכות על 1.5% מתקבולי משק המים. כיום האוכלוסיות המוגדרות זכאיות לכמות כפולה של מים בתעריף נמוך. אוכלוסיות אלה כוללות קשישים מקבלי הבטחת הכנסה, נכים בעלי שיעור מוגבלות של 70% ומעלה, נכי משרד הביטחון וניצולי שואה. תקציב פעולות במשק המים יעמוד בשנת 2017 על 129,100 אלפי ש"ח במזומן, 102,000 אלפי ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה ו-145,000 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב, וב-2018 על 129,100 אלפי ש"ח במזומן, 102,000 אלפי ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה ו-127,375 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב.

7331 פיתוח תשתיות

סיוע בהקמת מפעלי קולחין ביזמות פרטית כמפורט לעיל והלוואות ומענקים הניתנים לרשויות מקומיות לצורך מימון פרויקטים לטיפול בשפכים. הסיוע בקולחין, כולל מענקים בשיעור של כ-60% עד 70% מהיקף ההשקעה, הניתנים כהשתתפות בהקמת מפעלי מים להשבת קולחין ומים נחותרים. התמיכה בפרויקטים בביוב כוללת הקמת מכונים לטיפול בשפכים, הקמת מערכות הולכת שפכים אזוריות ומערכות איסוף פנימיות לספקי ביוב זכאים. המימון ניתן לאחר אישור ועדת ההשקעות לביוב. תקציב פיתוח תשתיות יעמוד בשנת 2017 על 612,203 אלפי ש"ח במזומן ו-796,621 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב, וב-2018 על 622,932 אלפי ש"ח מזומן ו-800,000 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב.

7333 סיוע לתאגידי מים וביוב

בהתאם להוראות חוק תאגידי מים וביוב, על כל הרשויות המקומיות לנהל את משק המים בתחומן ע"י תאגיד מים וביוב. התקציב הנ"ל מוקצה לתאגידי מים וביוב ורשויות מקומיות במסגרת עידוד הקמת תאגידי מים וביוב, לשם שיפור מערכות אספקת שירותי המים והביוב לצרכן העירוני ובהתאם להוראות החוק. תקציב סיוע לתאגידי מים יעמוד בשנת 2017 על 210,386 אלפי ש"ח במזומן ו-165,000 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב, ובשנת 2018 על 237,042 אלפי ש"ח במזומן ו-150,000 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב.

7334 רזרבה להתייקרויות

מתכנית זו ממומן תקציב הרזרבה לעמידה במגבלה הפיסקלית אשר יעמוד בשנת 2017 על 24,993 אלפי ש"ח ובשנת 2018 על 26,141 אלפי ש"ח.